

Samband íslenskra sveitarfélaga
Borgartúni 30
128 Reykjavík

Vegna bóknar stjórnar Sambands íslenskra sveitarfélaga frá 11. desember 2020

Vísað er til bréfs Sambands íslenskra sveitarfélaga, dags. 17. desember 2020, til Reykjavíkurborgar. Í bréfinu er vitnað til bóknar sem lögð var fram á fundi stjórnar Sambands íslenskra sveitarfélaga hinn 11. desember 2020. Í bókuninni kemur fram að stjórnin harmi þá stöðu sem upp er komin í samskiptum Reykjavíkurborgar og íslenska ríkisins vegna kröfu Reykjavíkurborgar um greiðslu fjárhæðar vangreiddra framlaga úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga. Þá kemur fram að stjórnin leggist alfarið gegn því að Jöfnunarsjóður sveitarfélaga verði fyrir fjárhagslegum skaða vegna málsins og kallar hún eftir formlegum yfirlýsingum þess efnis frá málsaðilum.

Reykjavíkurborg harmar einnig þá stöðu sem upp er komin í málinu, en í því samhengi er rétt að benda á að borgin hefur ítrekað beint erindum til ríkisins þar sem fram kemur að hún telji sig vera hlunnfarna um úthlutun framlaga úr Jöfnunarsjóði með ólögmætum hætti og samskipti hafa átt sér stað milli aðila vegna málsins. Málstaður borgarinnar hefur þrátt fyrir það hingað til ekki hlotið hljómgrunn íslenska ríkisins. Viðræður milli aðila áttu sér stað á aðventu sl. árs og í kjölfar þeirra standa væntingar til þess að sáttferli muni hefjast milli aðila og er það von Reykjavíkurborgar að þær viðræður muni leiða til farsællar niðurstöðu.

Þar sem niðurstaða sáttumleitana hefur ekki ennþá borið ávöxt hefur Reykjavíkurborg höfðað mál á hendur íslenska ríkinu þar sem gerð eru krafa um greiðslu fjárhæðar úr hendi íslenska ríkisins sem jafngildir fjárhæð tiltekinna framlaga úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga fyrir árin 2015-2019 sem Reykjavíkurborg bar að fá úthlutað. Verði fallist á greiðsluskyldu í málinu mun það koma í hlut íslenska ríkisins, sem er stefndi í málinu, að greiða dæmda fjárhæð. Jöfnunarsjóður getur ekki átt sjálfstæð réttindi eða borið skyldur vegna skilyrða í lögum nr. 91/1991 um meðferð einkamála, sbr. dómur Hæstaréttar Íslands frá 14. maí 2019 í máli nr. 34/2018. Helgast það af því að samkvæmt 16. gr. laga nr. 4/1995 um tekjustofna sveitarfélaga, hefur samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra á hendi yfirstjórn Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga og skal sjóðurinn vera í vörslu ráðuneytisins. Þannig liggur fyrir að greiðsluskylda getur ekki hvílt á Jöfnunarsjóði sveitarfélaga fallist dómstólar á kröfur Reykjavíkurborgar í málinu.

Reykjavíkurborg hefur orðið þess vör að því hefur verið haldið fram í almennri umræðu að kröfur borgarinnar beinist að Jöfnunarsjóði en ekki ríkinu. Í því sambandi vill Reykjavíkurborg benda á að samkvæmt óbreyttum lögum er almennt óheimilt að veita tekjum Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga til annars en úthlutunar framlaga eftir því sem mælt er fyrir um í lögum nr. 4/1995 um tekjustofna sveitarfélaga, sbr. 2. mgr. 78. gr. stjórnarskrár lýðveldisins Íslands, sbr. lög nr. 33/1944, með síðari breytingum. Í ákvæðum laga um tekjustofna sveitarfélaga, er ekki að finna heimild til að greiða kröfu Reykjavíkurborgar af tekjum eða fjármunum Jöfnunarsjóðs

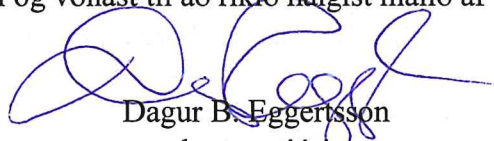
sveitarfélaga. Samkvæmt 9. gr. laganna skal tekjum Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga einvörðungu ráðstafað til greiðslu bundinna, sérstakra og jöfnunarframlaga, sbr. 10. - 13. gr. laganna. Þannig hefur íslenska ríkið, að óbreyttum lögum, ekki annan ráðstöfunarrétt yfir tekjum Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga en að tryggja að sjóðurinn úthluti þeim í samræmi við tilvitnað ákvæði 9. gr. laganna.

Með hliðsjón af því sem að framan er rakið liggur fyrir að það er á forræði íslenska ríkisins en ekki Reykjavíkurborgar að gefa þá yfirlýsingu sem óskað er eftir í tilvitnaðri bókun stjórnar Sambands íslenskra sveitarfélaga frá 11. desember 2020. Tekur Reykjavíkurborg undir áskorun þess efnis.

Í stuttu máli: Mál Reykjavíkurborgar byggist á því að það byggi ekki á lögum að öll sveitarfélög nema Reykjavík fái sérstakar greiðslur úr Jöfnunarsjóði vegna skólustarfs og kennslu barna af erlendum uppruna. Meðal þeirra sveitarfélaga sem fá slíkar greiðslur eru stór og stöndug sveitarfélög sem sum hver fullnýta ekki sína tekjustofna. Á sama tíma leggur Reykjavík til 11 milljarða á ári inn í Jöfnunarsjóð. Það fjármagn er meðal annars nýtt til að niðurgreiða skólustarf og skatta í sveitarfélögum sem hafa lægri velferðarútgjöld og hærri tekjur á hvern íbúa en borgin. Um leið og Reykjavíkurborg gerir ekki athugasemdir við greiðslur í Jöfnunarsjóð, þá snýst þetta mál um ómálefnalegar reglur, án lagastoðar, sem útiloka að borgin sé metin eftir sömu úthlutunarreglum og önnur sveitarfélög. Með öðrum orðum, það eina sem er verið að óska eftir er að borgin sé metin á jafnræðisgrunni við önnur sveitarfélög á höfuðborgarsvæðinu og um land allt. Borgin er í málinu fyrst og fremst að gæta hagsmuna íbúa sinna, líkt og henni er skylt að gera, og beinir því kröfu sinni að íslenska ríkinu.

Að lokum skal ítrekað að Reykjavíkurborg hefur freistað þess að ná samkomulagi við íslenska ríkið vegna kröfugerðar sinnar og mun halda áfram að gera það þrátt fyrir málshöfðun. Reykjavíkurborg telur kröfu sína vera málefnalega og réttmæta, enda veitir sveitarfélagið sannarlega þá þjónustu sem umrædd framlög eiga að styðja við. Engum dettur í hug að rétt reiknuð framlög til einstakra annarra sveitarfélaga eða Sambands íslenskra sveitarfélaga séu á kostnað annarra sveitarfélaga. Sömu sjónarmið hljóta að gilda um framlög til Reykjavíkur. Meginatriði hlýtur að vera að þau séu rétt reiknuð og byggi á lögum. Sömu leiðis ættu sveitarfélög að vera samstíga í því að hugsanlegar greiðslur vegna vangoldinna framlaga á umliðnum árum eigi að koma úr ríkissjóði. Því telur Reykjavíkurborg brýnt að sveitarfélög standi með Reykjavíkurborg í því að farsæl niðurstaða náist þar sem þau eru þá um leið að gæta eigin hagsmuna sem eru sameiginlegir fyrir öll sveitarfélög í landinu gagnvart ríkisvaldinu.

Að öllu óbreyttu verður málið þingfest fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur 28. janúar 2021. Engu að síður lýsti Reykjavíkurborg því yfir að vera eftir sem áður reiðubúin og viljug til viðræðna við íslenska ríkið um hugsanlegar sættir í málinu. Reykjavíkurborg hefur fulla trú á að slíkar viðræður geti skilað árangri og vonast til að ríkið nálgist málið af sama hug.

Dagur B. Eggertsson
borgarstjóri

Samgöngu- og sveitarstjórnarráðneymið
Sigurður Ingi Jóhannsson
samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra
Sölvhólsgrötu 7
101 Reykjavík

Viðræður um sættir vegna kröfu Reykjavíkurborgar á hendur íslenska ríkinu um greiðslu framlaga úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga

Vísað er til fyrri samskipta og sáttumleitana milli Reykjavíkurborgar og íslenska ríkisins vegna kröfu Reykjavíkurborgar um greiðslu framlaga úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga fyrir árin 2015-2019. Þar sem hvorki náðist samkomulag milli aðila um greiðslu kröfunnar eða viðurkenningu á greiðsluskyldu né frestun málshöfðunar á meðan íslenska ríkið hlutaðist til um endurskoðun á hlutaðeigandi ákvæðum laga og reglugerðar, þ.e. um almennt jöfnunarframlag vegna rekstrar grunnskóla og framlag vegna kennslu nemenda með íslensku sem annað tungumál á nýliðnu ári, var Reykjavíkurborg nauðugur sá kostur að höfða mál á hendur íslenska ríkinu um kröfuna með birtingu stefnu hinn 30. desember 2020. Að öllu óbreyttu verður málið þingfest fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur 28. janúar 2021.

Í samræmi við umræður okkar og þrátt fyrir málshöfðunina lýsir Reykjavíkurborg því hér með yfir að vera eftir sem áður reiðubúin og viljug til viðræðna við íslenska ríkið um hugsanlegar sættir í málinu. Reykjavíkurborg hefur fulla trú á að slíkar viðræður geti skilað árangri og vonast til að ríkið nálgist málið af sama hug. Tilkynnist hér með að borgarritari og borgarlögmaður myndu annast viðræður fyrir hönd Reykjavíkurborgar.

Dagur B. Eggertsson
borgarstjóri

Afrit:

Einar Karl Hallvarðsson ríkislögmaður